

การแพร่กระจายค่านิยมพื้นฐาน ๕ ประการ ของนักเรียนมัธยมปีที่ ๑

ในกรุงเทพมหานคร : ศึกษาบทบาทการสื่อสารในครอบครัว

การสื่อสารในโรงเรียนและการสื่อสารมวลชน



นางสาวธารทิพย์ สมบูรณ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท สาขา สดศร.มหาบัณฑิต

ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๒๖

ISBN 974-563-241-4

009448

I 1583A935

The Transfer of Five Basic Values among Mathayom 1 Students
in Bangkok Metropolis : A Case Study of the Roles of
Family Communication, School Communication
and Mass Communication



Miss Tarntip Somboon

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Public Relations

Graduate School

Chulalongkorn University

1983

ISBN 974-563-241-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การแพร่กระจายค่านิยมพื้นฐาน ๔ ประการ ของนักเรียนมัธยมปีที่ ๑
ในกรุงเทพมหานคร : ศึกษาบทบาทการสื่อสารในครอบครัว
การสื่อสารในโรงเรียนและการสื่อสารมวลชน

โดย

นางสาวธารทิพย์ สมบูรณ์

ภาควิชา

การประชาสัมพันธ์

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนวดี บุญลือ



บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

สุประดิษฐ์ บุญนาค
..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประดิษฐ์ บุญนาค)

คณะกรรมการวิทยานิพนธ์

อรพรรณ ปิณฑน์ไธสง
..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อรพรรณ ปิณฑน์ไธสง)

ชนวดี บุญลือ
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนวดี บุญลือ)

บำรุงสุข สิทธิอำไพ
..... กรรมการ
(ศาสตราจารย์ บำรุงสุข สิทธิอำไพ)

วีเชียร เกตุสิงห์
..... กรรมการ
(ดร. วีเชียร เกตุสิงห์)

ฉยสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๓. นักเรียนที่มาจากครอบครัวทั้งสองรูปแบบมีความแตกต่างกันในเรื่องความรู้เกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐาน คือ ครอบครัวแบบ concept-oriented มีแนวโน้มว่าจะมีความรู้ดีกว่าครอบครัวแบบ socio-oriented แต่ทัศนคติและการนำไปปฏิบัติในเรื่องค่านิยมพื้นฐานไม่มีความแตกต่างกัน

๔. เมื่อพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ ที่จะมีผลต่อการมีความรู้ ทัศนคติและการนำไปปฏิบัติในเรื่องค่านิยมพื้นฐาน ๔ ประการปรากฏว่า เมื่อพิจารณานักเรียนทั้งหมดพร้อมกันแล้ว การอบรมสั่งสอนบุตรของบิดามารดาแบบ socio-oriented เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์มากที่สุดต่อการมีความรู้ในเรื่องค่านิยมพื้นฐานในทิศทางตรงกันข้าม ส่วนอิทธิพลการสื่อสารในโรงเรียนและการอบรมสั่งสอนบุตรของบิดามารดาแบบ concept-oriented เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์มากที่สุดในการมีทัศนคติและการนำไปปฏิบัติในเรื่องค่านิยมพื้นฐานในทิศทางเดียวกัน

เมื่อพิจารณานักเรียนที่มาจากครอบครัวแบบ socio-oriented พบว่าการหย่าร้าง เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์มากที่สุดในการมีความรู้ในเรื่องค่านิยมพื้นฐานในทิศทางตรงข้าม และอิทธิพลการสื่อสารในโรงเรียนและบิดามีอาชีพค้าขาย เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์มากที่สุดในการมีทัศนคติและการนำไปปฏิบัติในเรื่องค่านิยมพื้นฐานในทิศทางเดียวกัน

เมื่อพิจารณานักเรียนที่มาจากครอบครัวแบบ concept-oriented พบว่าการที่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน การเป็นแม่บ้าน และการอบรมสั่งสอนบุตรของบิดามารดาแบบ concept-oriented เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์มากที่สุดต่อการมีความรู้ ทัศนคติและการนำไปปฏิบัติในเรื่องค่านิยมพื้นฐานในทิศทางเดียวกัน

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title The Transfer of Five Basic Values among Mathayom 1
Students in Bangkok Metropolis : A Case Study
of the Roles of Family Communication, School
Communication and Mass Communication.

Name Miss Tarntip Somboon

Thesis Advisor Assistant Professor Thanawadee Boonlue, Ph.D.

Department Public Relations

Academic Year 1983

ABSTRACT

The purpose of this study was to investigate the transfer of five basic values via mass communication, school and family communication of Matayom I students in Bangkok Metropolis. The samples were composed of 480 Matayom I students in Bangkok Metropolis of the year 1983. A structured questionnaire was used as the instrument for data collecting. Apart from percentage, Pearson's Product Moment Coefficient Correlation, T-test and Multiple Regression Analysis were selected as statistical techniques to analysis the data.

The results of the study were as follows:

1. Most of the samples were female students and from concept-oriented family which is considered to have closed or high frequency rate of family communication. Mostly, conformity to five basic social values was under the influence of family communication. Teacher was second to parents as source of basic values information to conform.

As for mass communication, poster had the least influence and provided least information about five basic social values.

2. Knowledge, attitude and practice of the five basic values were correlated with the family communication patterns, that is, concept-oriented families had positive and the socio-oriented families had negative correlation. Both patterns of family communications being considered together, the correlation was in the same direction.

3. Knowledge of five basic social values varied along different patterns of family communications. The students from the concept-oriented families tended to know more than those from the socio-oriented families but there was no difference in attitudes and practices of five basic values between the two different patterns of family communication.

4. By employing the Multiple Regression Analysis, the results made it clear that: the socio-oriented families communication pattern negatively correlated with the five basic values knowledge. The school communication, training of the concept-oriented families positively correlated with both the attitude and practices of the five basic values.

In studying the students from the socio-oriented families it was found that divorce variable negatively correlated significantly with the knowledge of five basic values. The influences of school communication and the father dealing with petty trading positively correlated significantly with attitudes and practices of five basic values.

As for the students from concept-oriented families, it was found that the parents who lived together, the mothers were housewife with the training of concept-oriented families positively correlated significantly with knowledge, attitudes and practices of five basic values.



ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาระดับปริญญาโทและวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ข้าพเจ้าได้มีความสำนึก
เข้าใจและตระหนักในความอนุเคราะห์จากผู้มีพระคุณ คือ บิดามารดา และอาจารย์ทุกท่าน โดย
เฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนวัติ บุญลือ ได้ให้คำแนะนำปรึกษา ท้วงติงและแก้
ปัญหาทุกขั้นตอน จนสัมฤทธิ์ผลการศึกษา ดร.วิเชียร เกตุสิงห์ กรุณาให้คำแนะนำปรึกษาทางด้าน
สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล ศาสตราจารย์บำรุงสุข สีหอำไพ และรองศาสตราจารย์ ดร.
อรวรรณ ปิณฑน์โอวาท ที่กรุณาให้เกียรติเป็นคณะกรรมการดำเนินการสอบวิทยานิพนธ์ และ
อาจารย์พจน์ เขยจรรยา ช่วยเหลือในการเขียนโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์
ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่าน เหล่านี้เป็นอย่างสูง

นอกจากนี้ ยังได้รับความช่วยเหลือให้คำแนะนำและข้อมูลจาก อาจารย์สมยศ สิงห์คำ
จากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ซึ่งข้าพเจ้าขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง.

ธาริพย์ สมบูรณ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ค
รายการตารางประกอบ	ฅ

บทที่

๑. บทนำ	๖
✓ ความเป็นมาของปัญหา	๖
✓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๖
สมมติฐานในการวิจัย	๖
✓ ขอบเขตของการวิจัย	๗
ข้อตกลงเบื้องต้น	๗
✓ นิยามศัพท์	๗
✓ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๘
๒. แนวความคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๑๑
๓. ระเบียบวิธีวิจัย	๑๕
✓ ประชากรที่มุ่งศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง	๑๕
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	๑๕
✓ เครื่องมือการวิจัย	๑๖
ความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ	๑๖
✓ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๑๗
กรรมวิธีทางข้อมูล	๑๗
✓ การวิเคราะห์ข้อมูล	๑๗
๔. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๑๘

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
๔. บทสรุป	๘๕
✓สรุปผลการวิจัย	๘๖
✓อภิปรายผล	๘๘
✓ข้อเสนอแนะ	๙๓
บรรณานุกรม	๙๔
ภาคผนวก	๑๐๑
ก. คำนิยามพื้นฐาน ๔ ประการ	๑๐๒
ข. แบบสอบถาม	๑๐๖
ประวัติผู้เขียน	๑๑๖



ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
๑ จำนวนนักเรียนและโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง	๓๘
๒ ขนาดตัวอย่าง	๔๒
๓ จำนวนและร้อยละของนักเรียน จำแนกตามเพศ	๔๘
๔ จำนวนและร้อยละของนักเรียน จำแนกตามรูปแบบครอบครัว	๔๘
๕ จำนวนและร้อยละของการได้เห็นและได้ฟัง เกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐานจากสื่อ ภายในครอบครัว	๕๐
๖ จำนวนและร้อยละของความ เชื่อถือสื่อภายในครอบครัวใน เรื่องค่านิยมพื้นฐาน .	๕๑
๗ จำนวนและร้อยละของการนำค่านิยมพื้นฐานหลังจากการได้ฟังหรือ เห็นจากสื่อใน ครอบครัว	๕๒
๘ จำนวนและร้อยละของการได้เห็นและได้ฟัง เรื่อง เกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐานจากสื่อ ภายในโรงเรียน	๕๓
๙ จำนวนและร้อยละของความ เชื่อถือสื่อในโรงเรียนใน เรื่องค่านิยมพื้นฐาน	๕๔
๑๐ จำนวนและร้อยละของการนำค่านิยมพื้นฐานไปปฏิบัติหลังจากการได้ฟังหรือ เห็น จากสื่อในโรงเรียน	๕๕
๑๑ จำนวนและร้อยละของการได้เห็นและได้ฟัง เรื่องเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐานจาก สื่อมวลชน	๕๖
๑๒ จำนวนและร้อยละของความ เชื่อถือสื่อมวลชนใน เรื่องค่านิยมพื้นฐาน	๕๗
๑๓ จำนวนและร้อยละของการนำไปปฏิบัติภายหลังที่เปิดรับสื่อมวลชน	๕๘
๑๔ จำนวนและร้อยละของความรู้ใน เรื่องค่านิยมพื้นฐาน จำแนกตามรูปแบบ ครอบครัว	๖๐
๑๕ จำนวนและร้อยละของทัศนคติใน เรื่องค่านิยมพื้นฐาน จำแนกตามรูปแบบ ครอบครัว	๖๑
๑๖ จำนวนและร้อยละของการนำค่านิยมพื้นฐานไปปฏิบัติ จำแนกตามรูปแบบ ครอบครัว	๖๒

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
๑๗ คำสหสัมพันธ์ระหว่างความรู้ในเรื่องคำนิยามพื้นฐานกับคะแนนรูปแบบการสื่อสาร ในครอบครัว	๖๓
๑๘ คำสหสัมพันธ์ระหว่างความรู้ในเรื่องคำนิยามพื้นฐานกับการได้ฟังและเห็นจาก สื่อมวลชน สื่อในครอบครัวและสื่อในโรงเรียน พิจารณาแยกตามรูปแบบครอบครัว	๖๔
๑๙ คำสหสัมพันธ์ระหว่างความรู้ในเรื่องคำนิยามพื้นฐานกับความเชื่อสื่อมวลชน สื่อใน ครอบครัวและสื่อในโรงเรียน พิจารณาแยกตามรูปแบบครอบครัว	๖๕
๒๐ คำสหสัมพันธ์ระหว่างความรู้ในเรื่องคำนิยามพื้นฐานกับอิทธิพลที่ได้รับจากสื่อมวลชน สื่อในครอบครัวและสื่อในโรงเรียน พิจารณาแยกตามรูปแบบครอบครัว	๖๖
๒๑ คำสหสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติในเรื่องคำนิยามพื้นฐานกับคะแนนรูปแบบการสื่อสาร ในครอบครัว	๖๗
๒๒ คำสหสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติในเรื่องคำนิยามพื้นฐานกับการได้ฟัง เห็นจากสื่อมวลชน สื่อในครอบครัวและสื่อในโรงเรียน พิจารณาแยกตามรูปแบบครอบครัว	๖๘
๒๓ คำสหสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติในเรื่องคำนิยามพื้นฐานกับความเชื่อสื่อมวลชน สื่อ ในครอบครัวและสื่อในโรงเรียน พิจารณาแยกตามรูปแบบครอบครัว	๖๙
๒๔ คำสหสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติในเรื่องคำนิยามพื้นฐานกับอิทธิพลที่ได้รับจากสื่อมวลชน สื่อในครอบครัวและสื่อในโรงเรียน พิจารณาแยกตามรูปแบบครอบครัว	๗๐
๒๕ คำสหสัมพันธ์ระหว่างการนำคำนิยามพื้นฐานไปปฏิบัติกับคะแนนรูปแบบการสื่อสารใน ครอบครัว	๗๑
๒๖ คำสหสัมพันธ์ระหว่างการนำคำนิยามพื้นฐานไปปฏิบัติกับการได้ฟังและเห็นจากสื่อ- มวลชน สื่อในครอบครัวและสื่อในโรงเรียน พิจารณาแยกตามรูปแบบครอบครัว	๗๒
๒๗ คำสหสัมพันธ์ระหว่างการนำคำนิยามพื้นฐานไปปฏิบัติกับความเชื่อสื่อมวลชน สื่อใน ครอบครัวและสื่อในโรงเรียน พิจารณาแยกตามรูปแบบครอบครัว	๗๓
๒๘ คำสหสัมพันธ์ระหว่างการนำคำนิยามพื้นฐานไปปฏิบัติกับอิทธิพลที่ได้รับจากสื่อมวลชน สื่อในครอบครัวและสื่อในโรงเรียน พิจารณาแยกตามรูปแบบครอบครัว	๗๔

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
๒๘ การวิเคราะห์ความแตกต่างใน เรื่องความรู้ เกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐานของครอบครัวที่มีรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวทั้ง ๒ รูปแบบ	๗๔
๓๐ การวิเคราะห์ความแตกต่างใน เรื่องทัศนคติ เกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐานของครอบครัวที่มีรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวทั้ง ๒ รูปแบบ	๗๖
๓๑ การวิเคราะห์ความแตกต่างใน เรื่องการนำค่านิยมพื้นฐานไปปฏิบัติของครอบครัวที่มีรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวทั้ง ๒ รูปแบบ	๗๗
๓๒ ลำดับความสำคัญของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการมีความรู้ใน เรื่องค่านิยมพื้นฐาน	๗๘
๓๓ ลำดับความสำคัญของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการมีทัศนคติใน เรื่องค่านิยมพื้นฐาน	๘๑
๓๔ ลำดับความสำคัญของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน .	๘๓

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย